

КАФЕДРА ОРКЕСТРОВОГО ДИРИГУВАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВА

ДИРИГЕНТСЬКА ПРАКТИКА

Освітній ступінь	«Магістр»	<table><tr><td>Курс</td><td>1-2</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>1-3</td></tr></table>	Курс	1-2	Семестр	1-3				
Курс	1-2									
Семестр	1-3									
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво» 026 «Сценічне мистецтво» 034 «Культурологія»									
Освітньо-наукова програма	«Музичне мистецтво» «Музична режисура» «Музична культурологія»									
Статус	Вибіркова	<table><tr><td>ECTS</td><td>3</td></tr><tr><td>Годин</td><td>90</td></tr><tr><td>Практичні</td><td>24</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>66</td></tr></table>	ECTS	3	Годин	90	Практичні	24	Самостійна робота	66
ECTS	3									
Годин	90									
Практичні	24									
Самостійна робота	66									
Форма контролю	Залік									

Інформація про викладача

ПІБ	Франц Й. С., професор кафедри оркестрового диригування та інструментознавства Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України.
e-mail	iosiffrants@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програмою навчальної дисципліни Диригентська практика освітнього ступеню «Магістр» в галузі знань: 02 «Культура і мистецтво», спеціальності: 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійними програмами: «Музичне мистецтво», «Музична режисура», «Музична культурологія» передбачається практична підготовка та виховання майбутніх фахівців - диригентів відповідно до професійної кваліфікації: артист – соліст – інструменталіст, артист оркестру, артист ансамблю, викладач – інструменталіст, керівник оркестру (ансамблю), диригент, викладач закладу вищої освіти, науковець - дослідник.

Мета вивчення дисципліни – втілення у практичну роботу з оркестром, ансамблем диригентських умінь і навичок, засвоєних з курсу «Диригування».

Завдання дисципліни передбачають:

- Досконале вивчення тексту партитури.
- Ефективне застосування специфічних диригентських технологічних прийомів і навичок для досконального відтворення художньо-образного змісту партитури .

- Подолання психологічних перешкод у роботі з колективом.
- Виховання навичок контролю реального звучання оркестру, окремих оркестрових груп, умінь відрізнити багато темброве забарвлення загальної оркестрової фактури, окремих груп інструментів і т.д.

В основу побудови програми покладено принцип поступовості навчання, який передбачає поетапне ускладнення програмних вимог, природний перехід від технічних до художньо-творчих завдань. Цей принцип навчання дозволяє здійснювати диференційний підхід в організації навчального процесу, а також дає можливість всебічно враховувати індивідуальні здібності студентів та рівень їх попередньої підготовки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

1. специфіку професійної діяльності диригента в ході роботи з оркестром, його функціональні обов'язки і завдання;
2. основоположні засади диригентської майстерності, елементи внутрішньої і зовнішньої техніки;
3. методику роботи з оркестром під час оволодіння партитурою;
4. засоби і прийоми сценічної взаємодії з виконавцями оркестру в контексті розкриття драматургії твору;

вміти:

1. інтерпретувати оркестровий репертуар, вибудовувати програми творчих виступів з колективом з метою впливу в різноманітній суспільно-музичній діяльності;
2. орієнтуватись в різноманітній музичній стилістиці та ефективно застосовувати знання та набутий досвід з курсу Диригування у виконавсько-педагогічній діяльності;
3. враховувати індивідуальні професійні якості оркестрових виконавців в процесі підбору концертмейстерів груп, солістів;;
4. проводити аналіз запропонованого музичного тексту (партитури);
5. застосовувати елементи внутрішньої і зовнішньої техніки диригента, весь комплекс виразних засобів для створення художнього образу та драматургії;

На даному етапі занять з дисципліни Диригентської практики продовжує здійснюватися практичне оволодіння методикою репетиційної роботи з оркестром, підготовка до концертного виступу та до складання Атестаційного іспиту з Диригування за освітнім ступенем «**Магістр**».

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

	Змістовий модуль I. Робота над партіями і з оркестровими групами
1	Струнна група
2	Баяни, акордеони, духові та ударні
3	Взаємодія різних оркестрових груп
	Змістовий модуль II. Диригентсько-виконавча інтерпретація оркестрового твору
4	Авторська ідея і диригентська реалізація
5	Агогіка, кульмінації, драматургія
	Змістовий модуль III. Диригентські засоби усунення недоліків оркестрового звучання
6	Зміни технічних вимог до оркестру та прийомів диригування
7	Контроль і керівництво окремими голосами
8	Мовні і жестові виражальні засоби
	Змістовий модуль IV. Робота з оркестром в плані передачі характеру виконавства
9	Осміслене відтворення змісту
10	Виявлення елементів побудови форми та їх взаємозв'язків

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальна дисципліна «Диригентська практика» передбачає систему оцінювання знань студентів за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з чотирьох змістових модулів. Результати практичної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальною системою.

Форми поточного контролю:

- Відвідування практичних занять;
 - виконання завдання, що готувалося в процесі самостійної роботи;
 - відпрацювання технічних елементів мануальної техніки;
 - вивчення музичного матеріалу партитур, що вивчаються в поточному модулі;
 - гра партитури на фортепіано;
 - написання власної оркестровки музичного твору (партитури, що виносяться на модульну контрольну роботу);
- експрес опитування виконання завдання, що опрацьовується безпосередньо на занятті (диригування партитури або її уривків) з виконанням поставлених вимог.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування практичних занять	35
2.	Виконання самостійної роботи	40
3.	Заліки	25
	Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ECTS	Бал	Загальні критерії оцінки
A	90–100	Магістрант має яскраве виявлення глибокого розуміння художнього змісту музичних творів при професійному володінні технічно-мануальними та артистично-експресивними засобами диригентсько-виконавської майстерності. Показове виявлення відмінного володіння художньо-образним змістом музичних творів при вільному оперуванні всіма засобами диригентської технології. Магістрант демонструє точність прочитання та стилістичну довершеність відтворення авторського тексту
B	82–89	Переконаливе виконання, що свідчить про розуміння образно-художнього змісту та стилістичних особливостей музичних творів.
C	74–81	Магістрант впевнено відтворює різноманітну образну сферу музичних творів, демонструє певні знання музично-драматургічних закономірностей та стилістичних особливостей виконуваних творів, достатні диригентсько-вольові та комунікативно-виконавські навички.
D	64–73	Магістрант володіє диригентсько-виконавськими навичками на задовільному рівні. Розуміє принципи диригентського впливу на колектив, але інертний у виявленні власного бачення музично-драматургічного розвитку твору, демонструє не впевнене знання музичного тексту.
E	60–63	Магістрант володіє базовими навичками диригентської техніки, інертний у виявленні власних реакцій на процеси музичного розвитку твору, демонструє помилки у відтворенні музичного тексту, слабке розуміння засобів диригентсько-виконавської виразності.
FX	35–59	Магістрант демонструє базові навички диригентської техніки, часткове знання музичного матеріалу, не здатність до виконавської комунікації з творчим колективом.
F	1–34	Магістрант ознайомлений з основами диригентської техніки, демонструє не знання музичного матеріалу, диригентсько-вольові якості відсутні (відсутність творчого обдарування та професійної майстерності).

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних, вітчизняних та кафедральних конференціях, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник для вищ. та серед. навч. закл. Київ : НМАУ ім.П. І. Чайковського, 2005. 600 с.
2. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX – початку XI століття: монографія /Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. – 488 с
3. Дорофєєва В. Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія / В. Ю. Дорофєєва ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. –188 с
4. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування / М. Ф. Колесса. – К. : Музична Україна, 1981. – 208 с.
5. Курінний О. Камерні ансамблі для народних інструментів / О. Курінний. – Полтава, 2009. – 64 с.
6. Матвій Г.В. Нові інструментально-ігрові прийоми в сучасному бандурному репертуарі. Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка. Луганськ: Луг. держ. ін-т культ і мист., 2012. Вип. 20–21. С. 221–231
7. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків : Видавець Савчук О.О., 2012. 512 с.
8. Чечель Н. Б. Бандурне академічне мистецтво як феномен музичної культури. Київ, 2008. 101 с.
9. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / заг. ред. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра -К, 2020. – 204 с.
10. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – Київ : Муз. Україна, 2009. – 96 с.
11. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 1. – 164 с.: дод.
12. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 2. – 152 с.: дод.
13. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 3. – 156 с.: дод.
14. Колесса Ф. М. Мелодії українських народних дум / Ф. М. Колесса. – К., 1969.
15. Кушпет В. Г. Самовчитель на старосвітських музичних інструментах / В. Г. Кушпет. – К., 2001
16. Овсійчук В. Кобзарство і Т. Г. Шевченко / Володимир Овсійчук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
17. Сверстюк Є. Кобзар Перебендя / Євген Сверстюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
18. Скоць А. Кобзар у «Кобзарі» Тараса Шевченка / Андрій Скоць // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів,

2013.

19. Черемський К. Тарас Шевченко і традиційне співоцтво / Костянтин Черемський // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.

20. Черкаський Л. М. Українські народні музичні інструменти / Л. М. Черкаський. – К., 2003.